

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Záškoláctví – legislativní rámec

Mgr. Jan Fiala

podle právního stavu k 1. 7. 2017

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 529/5, 118 12 Praha 1 • tel.: +420 234 811 111
posta@msmt.cz • www.msmt.cz

Školský zákon – řádná docházka

§ 22 odst. 1 písm. a)

- *„Žáci a studenti jsou povinni řádně docházet do školy nebo školského zařízení a řádně se vzdělávat“*

§ 22 odst. 3 písm. a)

- *„Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení“*

Školský zákon – omlouvání

§ 22 odst. 3 písm. d)

- *„Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni dokládat důvody nepřítomnosti dítěte a žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem“*

§ 22 odst. 2 písm. b)

- *„Zletilí žáci a studenti jsou dále povinni dokládat důvody své nepřítomnosti ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem“*

Školský zákon – omlouvání, školní řád

§ 50 odst. 1 (základní školy)

- *„Zákonný zástupce žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka. Podmínky pro uvolňování žáka z vyučování a omlouvání neúčasti žáka ve vyučování stanoví školní řád.“*

§ 67 odst. 1 a 3 (střední školy)

- *„Zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku jeho nepřítomnosti. (...) Podmínky pro omlouvání neúčasti žáka ve vyučování a pro uvolňování žáka z vyučování stanoví školní řád.“*

Školní řád

- není právní předpis
- vnitřní předpis
- musí být v souladu s právními předpisy
- Pomůcka pro ředitele škol při tvorbě školního řádu

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/pomucka-pro-reditele-skol-pri-tvorbe-skolniho-radu>

Sankce

- školský zákon
  - kázeňská opatření
    - podmíněné vyloučení, vyloučení
    - další, která nemají právní důsledky
  - přestupek
- zákon o sociálně-právní ochraně dítěte
- zákon o pomoci v hmotné nouzi, zákon o státní sociální podpoře
- trestní zákoník

Vyhláška o základním vzdělání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky – kázeňská opatření

§ 17 odst. 3

- *„Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:*
  - a) napomenutí třídního učitele,*
  - b) důtku třídního učitele,*
  - c) důtku ředitele školy.“*

Vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři – kázeňská opatření

§ 10 odst. 3

- *„Při zaviněném porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:*
  - a) napomenutí třídního učitele,*
  - b) napomenutí učitele odborného výcviku,*
  - c) důtku třídního učitele,*
  - d) důtku učitele odborného výcviku, nebo*
  - e) důtku ředitele školy.“*

Školský zákon – kázeňská opatření

§ 31 odst. 2

- *„Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. (...) Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.“*

Školský zákon – přestupek

§ 182 odst. 1 písm. a) bod 3, odst. 2

- *„Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako zákonný zástupce zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka nebo o povinné předškolní vzdělávání dítěte (...) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu až do 5 000 Kč.“*

(dříve § 31 zákona o přestupcích)

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

§ 60 odst. 1

- *„Nestanoví-li zákon jinak, je správním orgánem příslušným k řízení obecní úřad obce s rozšířenou působností.“*

Judikatura k přestupku

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 42A 18-2013-50

- *„Příslušná základní škola v průběhu správního řízení vedeného správním orgánem I. stupně u jejího syna F. vykázala celkem 431 neomluvených hodin, čímž došlo k ohrožení výchovy a vzdělání jejího nezletilého syna.“*

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

§ 10 odst. 4

- *„[Š]koly, školská zařízení (...) jsou povinni oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6, a to bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takové skutečnosti dozví.“*

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

§ 6 písm. a) bod 2, písm. c)

- *„Sociálně-právní ochrana se zaměřuje zejména na děti, (...) jejichž rodiče neplní povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti (...) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku (...)“*

Zákon o státní sociální podpoře

§ 54 odst. 1

- *„Jestliže byla alespoň jednomu z rodičů pravomocně uložena sankce podle zvláštního právního předpisu⁶² za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky staršího dítěte v rodině, tak se z celkové částky 220 000 Kč rodičovského příspěvku, který náleží rodiči z titulu péče o nejmladší dítě v rodině, odečítá částka 22 800 Kč. (...)“*

Zákon o pomoci v hmotné nouzi

§ 3 odst. 1 písm. e)

- *„Nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která (...) je osobou, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky uložena sankce podle zvláštního právního předpisu⁵, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení sankce“*

Trestní zákoník – ohrožování výchovy dítěte

§ 201 odst. 1

- *„Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že*
  - a) svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,*
  - b) umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život, (...)*
  - d) závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. “*

Judikatura k trestnému činu

B 7/1974-55

- *„Zanedbávání povinné školní docházky jako projev nedostatečné péče rodičů o dítě může být jednou z forem, kdy je ohrožena výchova dítěte ve smyslu § 201 odst. 1 písm. a) TrZ; z tohoto znaku plyne, že takové ohrožení nemusí již nastat, ale stačí, že tento stav hrozí.“*

Usnesení NS ze dne 13. 9. 2001, sp. zn. 4 Tz 87/2001

- „Vydání osoby mladší osmnácti let v nebezpečí zpustnutí jejím sváděním k zahálčivému životu podle § 217 odst. 1 písm. b) tr. zák. může spočívat i v tom, že rodič takovou osobu po delší dobu neposílá do školy, protože pravidelnou docházkou do školy si dítě osvojuje jednak základní vzdělání nezbytné pro přípravu ke svému dalšímu uplatnění ve společnosti, ale i určitý pracovní režim obdobný pracovní činnosti, jehož nedodržováním si navyká zahálet.“

Judikatura k trestnému činu

Usnesení NS ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. 6 Tdo 223/2014

- *„ Umožní-li rodič dítěte zanedbávání školní docházky, je takové jednání třeba posoudit jako přečin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 tr. zákoníku. Z hlediska trestní odpovědnosti za tento přečin je bez významu, zda pachatel jinak plnil řádně své další povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti ve smyslu § 865 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.“*

Metodické pokyny

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č. j. 21291/2010-28
- jsou platné, nejsou právně závazné, nejsou zcela aktuální
- je odpovědností ředitele, zda a jak bude řešit neomluvené hodiny žáka
- nelze obecně určit, kdy přesně nastává oznamovací povinnost OSPOD – vždy je třeba zohlednit okolnosti konkrétní situace

Omlouvání od lékaře – zákon o veřejném zdravotním pojištění

§ 3 odst. 1 písm. a)

- *„Zdravotní pojištění vzniká dnem: narození, jde-li o osobu s trvalým pobytem na území České republiky“*

§ 11 odst. 1 písm. d)

- *„Pojištěnec má právo na poskytnutí hrazených služeb v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem, přičemž poskytovatel nesmí za tyto hrazené služby přijmout od pojištěnce žádnou úhradu,“*

Omlouvání od lékaře – zákon o veřejném zdravotním pojištění

§ 38

- *„Hrazenou službou je i posuzování dočasné pracovní neschopnosti a dočasné neschopnosti ke studiu ošetřujícím lékařem a posuzování skutečností, které jsou podle § 191 zákoníku práce důležitými osobními překážkami v práci, a obdobné výkony u žáků a studentů.“*

Lékař je povinen posoudit – tento posudek je omluvenkou.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Děkuji za pozornost.

